

Dr. Jože Potrč med prebivalci Haloz

Zvezni poslanec dr. Jože Potrč se ob raznih priložnostih, če mu le čas dopušča, zgleda v ptujski občini in se zanima za vse, kar je pomembno za njen hitrejši napredek, da bi lahko k temu s svojimi izkušnjami in s svojim delom prispeval tudi sam.

V nedeljo, 26. t. m., se je udeležil sestanka, ki ga je sklicala osnovna organizacija SZDL v Zetalah. Tu so načeli volivci mnoga vprašanja, ki zahtevajo pojasnila, predvsem pa akcijo lokalnih organov, kot n. pr. za hitrejšo elektrifikacijo tega področja, za gradnjo skladišča za sadje, obrtnih delavnic itd.

V svojem govoru je povedal tov. dr. Jože Potrč nekaj besed o velikih uspehih 40-letnega boja KPJ na čelu delavskega razreda in delovnih ljudi Jugoslavije, ki se odražajo danes zlasti v naših velikih gospodarskih in družbeno političnih zmagah, v boju za mir in v splošnem priznanju našega družbenega sistema v mednarodnem svetu, kljub temu, da nas nekateri iz vzhoda še vedno napadajo za stvar, za katere bi nas morali hvaliti, n. pr. glede našega prizadevanja, da bi na čim širšem družbenem področju uveljavili oblast samih ljudi nad stvarmi in postopoma omejevali oblike oblasti nad ljudmi. Država sicer določa splošni plan gospodarstva, vsklaja in povezuje vsa področja v enotni akciji, toda ne vmešava se tam, kjer se lahko ljudje sami sporazumejo in kjer lahko sami neposredno odločajo. S tem prevzema naš državljan tudi večjo odgovornost za naš splošni razvoj in napredek. V družbeni življenju prevzemajo vse večjo odgovornost sami proizvajalci, starši, stanovanjske skupnosti kot svobodni samoupravni organizmi za reševanje socialne in komunalne občinske politike, nadalje razni organi za vzgojo, za zdravje državljanov i. sl. Skrb za človeka je neposredna in takšna je tudi odgovornost voljenih organov do svojih volivcev. Nekečo so bile vse te funkcije v rokah države, njeni uradniki pa so se čutili odgovorne predvsem do višjih državnih organov.

Prednost našega sistema se odraža tudi v večji gospodarski politiki in zainteresiranosti delovnih ljudi. Narodni dohodek je v novi Jugoslaviji narastel od približno 150 dolarjev na 300 dolarjev na prebivalca.

To sicer še ni dovolj, vendar ponazarja to naš nagli tempo vsestranskega napredovanja. Danes v Jugoslaviji ne proizvajamo le za kritje svojih potreb, temveč tudi za izvoz, kar vse bolj ugodno vpliva na stabilizacijo našega gospodarstva.

Pri graditvi našega sistema smo ob zavestni akciji političnih sil dosegli tudi velike moralne politične zmage, med katerimi sta najpomembnejši višja družbena zavest delovnih ljudi in enotnost naših narodov skupaj z narodnimi manjšinami. To pa so med drugimi tudi temelji miru in enakopravnosti med narodi. V svetu se narodi gospodarsko vse bolj povezujejo, da bi lahko čim bolj razvili svoje lastne sile in izkoristili svoja prirodna bogastva sebi in splošnemu napredu človeštva v prid. Jugoslavija je s svojim bojem, s svojim sistemom in moralnimi načeli v mednarodnih odnosih, ki so v skladu z načeli OZN, primer, kako lahko majhen narod brani svoje osnovne pravice in svojo neodvisnost. Boj proti 30 fašističnim divizijam, proti stalinski blokadi, proti najrazličnejšim oblikam kontrarevolucije in proti težavam, ki jih je porajala nerazvitost in zaostalost gospodarstva po vojni je zahteval veliko žrtev, toda te žrtve so rodile bogate sadove.

Tov. dr. Jože Potrč je poudaril, da danes ni vse odvisno od vsebine zakonov, ki jih v skupščinah sprejemamo, marveč predvsem od tega, kako jih izvajamo. Nove zakone poraja sama družbena praksa, zato jih je treba v praksi tudi do kraja uveljaviti, po potrebi pa seveda tudi korigirati. Politike ne vodimo le z razumom, temveč tudi s srcem. Zakon o nacionalizaciji kaže, da v Jugoslaviji ne gremo po poti poddržavljenja, temveč po poti ustvarjanja imetja na podlagi dela in boljšega gospodarjenja. Tudi glede na lastništvo kmetijskih površin nismo šli na to pot, odločili smo se za pot podružabljenja v samem procesu modernizacije kmetijske proizvodnje. Pred vojno je bilo malo ljudi, ki so našo pot k hitrejšemu napredu docela razumeli, danes pa je malo ljudi, ki tega ne bi razumeli. Z zdravstvenim zavarovanjem bo občutilo kmetijsko prebivalstvo še eno velikih prednosti našega razvijajočega se družbenega sistema.

V zvezi s ceno vina je tov. poslanec omenil vinsko krizo na svetovnem trgu, dobro stran ukrepa za omejitve proizvodnje umetnega vina in ukrepov za rajonizacijo vinogradništva. Končno je poudaril potrebo po širši akciji za prodajo svežega grozdja in sadja. Volivcem je sporočil, da letos ne bo dogovorjenih cen za vino. Pozval je vinogradnike, naj se pri obnovi vinogradov in v akcijah za povečanje donosa čim tesneje povežejo s kmetijskim gospodarstvom HALOZE in KZ.

Kot član KZ postaja kmet vse naprednejši gospodar, obenem pa bo vse manj odvisen od državnega administrativnega aparata. Z modernizacijo kme-

tijske proizvodnje smo dosegli, da že daje socialistični sektor 80% tržnega viška pšenice in okoli 60% jugoslovanskega tržnega viška koruze. Uspehi socialističnih gospodarstev naj izpodbujejo individualne kmetijske proizvajalce, organizirane v KZ, k širši akciji za zvišanje donosov in s tem za zboljšanje življenjske ravni prebivalstva na vasi.

V nadaljnjem so se volivci še pogovorili o vprašanih ekonomskih cen, selekciji živine, o pomenu družbenih dajatev, o potrebi po strokovnih kadrih v kmetijstvu in še o nekaterih lokalnih komunalnih vprašanjih.

Prebivalstvo Zetale je že doslej pokazalo mnogo dobre volje za aktivno reševanje svojih gospodarskih in družbenih vprašanj. Nedeljski razgovor bo prav gotovo izpodbudil Zetalcane v nadaljnjem prizadevanju za zboljšanje tamkajšnjih razmer.

Na mednarodnem prizorišču so te dni prevladovali štirje dogodki, ki so hote ali ne hote spodrivali ostale: ženevski razgovori, ki se v bistvu vrte v krogu, nove spremembe na Kubi, obisk podpredsednika ZDA v SZ in nova francoska ofenziva proti alžirskim osvobodilnim enotam na Velikih Kabilah.

Trije zahodni zunanji ministri in sovjetski predstavnik Gromiko so po sporazumu pred dvema dneva seželi svoje predloge in nazore o berlinskem vprašanju v novih dokumentih in jih predložili drug drugemu. Četudi jih doslej še niso obelodanili, vedo dobro obveščeni krogi povedati, da ni nihče bistveno popustil. Ameriški zunanji minister Herter je razen tega sporočil kolegu Gromiku, da bo moral v četrtek odpotovati iz Ženeve zaradi konference držav vseameriške organizacije in da bi bilo prav, če bi do tedaj konferenco zaključili.

Predsednik Eisenhower je sicer istega dne sporočil, da si osebno ne želi, da bi konferenco zaključili v določenem roku, obenem pa poudaril, da na dosežanih zasedanjih niso prišli tako daleč, da bi bilo sklicanje konference poglavarjev štirih velesil upravičeno. Morda bodo v Ženevi dosegli do srede vsaj mali sporazum o Berlinu, to je začasni dogovor o njegovem statusu za določeno število let, pravijo ženevski opazovalci. Popoln neuspeh razgovorov bi namreč mednarodni položaj samo poslabšal.

Nekateri krogi si mnogo obetajo od obiska podpredsednika Nixona v Moskvi kot neke vrste »operacije za zravnavanje terena« v vseh spornih vprašanjih.

Industrijska proizvodnja je v prvem polletju 1959 nekoliko pod planom. Podjetja so dosegla povprečno le 48 odst. realizacije. Vzroki temu so različni.

Metallurgija barvnih kovin je v prvem polletju dosegla 49 odst. realizacije proizvodnje. Zaradi omejitve električne energije je morala Tovarna glinice in aluminija v Kidričevem ustaviti proizvodnjo aluminija v prvih treh mesecih. V tem času je podjetje obnovilo peči in s tem povečalo njihovo proizvodno zmogljivost tako, da bo letni plan proizvodnje kljub dosedanji omejitvi električne energije dosežen. V letošnjem prvem polletju je znašala proizvodnja glinice 21.709 ton ali 48 odst. planirane proizvodnje. Proizvodnja aluminija je znašala 8004 tone ali točno 50 odst. planirane proizvodnje. Če ne bo v drugem polletju rešav z električno energijo, bo TGA gotovo presegle plan.

V kovinski industriji so ob prvem polletju dosegli 41-odstotno realizacijo. Podjetje IKLIP iz Ptujja je doseglo 39-odst. realizacijo, sicer pa se je planirana polletna proizvodnja precej dvignila v primerjavi s lanskim letom. Tudi Tovarna opreme ma letos nžj. tndeks realizacije — 41 odst. Če pa upoštevamo požar, ki je podjetje precej prizadel, je tudi dosežen uspeh zadovoljiv. Sicer pa so

celo presegle plan. V podjetju prepričani, da bodo letni plan za gotovo dosegli, saj bodo v drugem polletju pričeli z razširjenjo proizvodnje.

Opekarna v Zabljaku je letos glede na to, da sedaj še n. njena sezona, dosegla le 23-odstotno realizacijo. Z intenzivnejšim zganjem opeke začno v sezonskih — jesenskih mesecih in zato upajo, da bodo takrat dosegli, morda pa Lesno predelovalna industrija pa je dosegla 55-odst. realizacijo, čeprav se je polletni plan dvignil v primerjavi s lanskim prvim polletjem na 117 odst. Zelo se je izkazala Tovarna strojil, saj je presegla polletni plan in dosegla 59-odstotno realizacijo.

V tekstilni industriji so zabeležili 43-odst. realizacijo. Tovarna volnenih izdelkov v Majšperku je presegla polletni plan za tri odstotke. Za leto 1959 so planirali proizvodnjo 400.000 m volnenih tkanin, v prvem polletju pa so naredili 225.448 m.

Tekstilna tovarna Ptuj je v prvem polletju presegla plan za en odstotek, medtem ko kaže Tovarna perila »Deita« manjše odstopanje od plana. Obseg proizvodnje se je zmanjšal zaradi ukinitve nočnih izmen, spremembe sortiranja in deloma zaradi večjih zalog bombažnih tkanin in konfekcije.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Živnoredsko-veterinarski zavod za mariborski okraj v Ptuj

Po združitvi veterinarskih zavodov mariborskega in bivšega ptujkega okraja je nastal centralni živnoredsko veterinarski zavod za celotni mariborski okraj v Ptuj, ki je po mnenju strokovnjakov funkcionalno najbolje urejen, bo pa še izpopolnjen. Zavod čakajo številne naloge.

Po združitvi ptujkega okraja z mariborskim, sta se združila tudi veterinarska zavoda Ptuj in Maribor. Sedaj je centralni živnoredski veterinarski zavod za mariborski okraj v Ptuj. Zaradi večjega občinskega delovnega območja je bilo nujno potrebna še ustanovitev Veterinarske postaje in razširitev in izpopolnitev dosežene veterinarske bolnišnice. Stavba bo s pomočjo kredita ObLO Ptuj dokončno adaptirana, tako da bo nastala vzorna veterinarska ustanova s pripadajočimi laboratoriji in s prostori za vsestransko živnoredsko službo. Bolnišnica je le kot oddelek zavoda in bo dograjena že koncem septembra letos in bo imela prostora za 20 glav bolne živine. Ta novi ptujski dobro urejeni živnoredski-veterinarski center je po mnenju strokovnjakov v Jugoslaviji najbolje urejena tovrstna ustanova.

Naloga živnoredsko-veterinarskega zavoda je zelo obširna. Tekom zadnjih 5 let je dobila njegova veterinarska služba na svojem območju novo vsebino dela. Njeno težišče ni več samo v

in načrtno razmnoževanje govedi trgaščev. Kontrolira proizvodnost živinoreje na družbenih posestvih in pri zadrugah. Nadzoruje selekcijo plemenskih bikov za osemenjevanje in priradno pripuščanje. Opravlja osemenjevanje krav in telic na območju celotnega okraja. Vodi selekcijo plemenskih merjascev in plemenskih svinj. Naloga ptujkega zavoda je tudi skrbeti za zdravstveno stanje živali. Pri govedu vodi zatiranje tuberkuloze in bruceloze ter metiljavosti, pri konjih kužno malokrvnost in glistavost, pri svinjah pa prvenstveno gripo prašičev, ki postaja v večjih rejah ekonomski problem. Pri čebelah vodi zatiranje prašičavosti in kuge. Zavod odkupuje od kmetijskih zadrug plemenske bibe in posreduje nabavo plemenskih merjascev iz Holandije. Doslej so odkupili 32 tujih merjascev in so jih razdelili kmetijskim zadrugam v Ptuj, Slovenski Bistrici in Lenartu. V teku je akcija za nabavo nove skupine merjascev holandske pasme za območje Poslovne zveze

zdravljenju obolelih živali, ampak v organizaciji proizvodnje velikega števila zdravih, pasemskih, produktivnih živali. Zato zavod pomaga družbenim posestvom in kmetijskim zadrugam pri napredu živinoreje, pri načrtovanju racionalne živinorejske proizvodnje. Izdeluje načrte za uvajanje novih postopkov v živnoredski proizvodnji zlasti glede specializacije proizvodnje. Opravlja tudi posve-tovalno službo glede urejanja in

izpopolnjevanja živnoredskih obratov. Vodi rodovništvo, selekcijo Maribor. Z uvajanjem holandskega prašiča želi zavod doseči izrazito mesnatost in hitro rast pri svinjah.

V sestavu zavoda je nov osemenjevalni center, najodobnejši in najlepši v Jugoslaviji, kjer je vhlavljenih 21 visokovrednih plemenskih bikov svetloisaste pasme (Simodolcev). Z njihovim semenom je bilo lani osemenjenih

21.000 krav in telic, letos pa računajo z osemenitvijo približno 30.000 plemenic, za kar bo potrebnih okrog 60.000 doz semena. Osemenjevalci na območju celotnega okraja dnevno osemenjujejo na 103 osemenjevalnih postajah.

Bolnica kot oddelek zavoda služi, kot že rečeno, reševanju zdravstvenih problemov, ki jih rešujejo na terenu in v sami bolnišnici. Izvršujejo »carske reze« pri kravaš, kobilah in svinjah ter opravljajo operacije tujkov (odstranjevanje žice, žebčev in drugih predmetov iz prebavil). Med njihovimi pacienti pa so tudi večkrat psi, mačke in celo razni ptiči (papiga). Zdravljenje je sicer včasih drago, česar pa živinorejci ne občutijo, če imajo svojo živino zavarovano in plača stroške zdravljenja DOZ.

V Mariboru vzdržuje zavod bakteriološki oddelek, ki je tudi velikega pomena.

Tudi finančni efekt zavoda je iz leta v leto odraz razširjene dejavnosti na območju zavoda. 1957. leta so imeli iz vseh služb okrog 17 milijonov dinarjev dohodkov, lani že nad 54 milijonov in letos bo dohodek primeren zmogljivosti zavoda.

Usposobitev zavoda za izpopolnitev nove vsebine dela na svojem močnem živnoredskem območju predstavlja veliko pomoč in oporo našim družbenim posestvom in kmetijskim zadrugam pri prizadevanju za izpolnitev planskih nalog za dvig naše živinoreje. Ves razvoj živnoredsko-veterinarske službe v mariborskem okraju, gre torej v korak z vsemi agrotehničnimi merami, ki zasledujejo edini cilj, dvig našega kmetijstva in živinoreje v vrsto najnaprednejših držav po socialistični poti.

GENERAL BURNS NA PLITVIČKIH JEZERIH

Poveljnik sil Zdrženih narodov na Sinaju General Burns, ki preživlja del svojega dopusta v Jugoslaviji, je odpotoval včeraj z letalom iz Dubrovnika na Plitvička jezera. General Burns si je v dveh dneh ogledal zanimivosti Dubrovnika in bil na dveh predstavih Dubrovnških letnih iger.

Nova zgradba Živnoredsko-veterinarskega zavoda v Ptuj

PROGRAM PROSLAV

ob 1. občinskem prozniku občine Ptuj v Mostu

V SOBOTO, 1. AVGUSTA 1959, V MOSTJU PRI PTUJU
Ob 8. uri slavnostna seja Občinskega ljudskega odbora Ptuj.

Ob 9. uri prihod in sprejem partizanskih patrolj v gozdiču pri Mostju, kjer je bila leta 1942 borba Lackove čete.

Ob 10. uri v Mostju odkritje spomenka: govor zveznega poslanca dr. Jožeta Potrča; združeni pevski zbori DPD »Svoboda« Ptuj in godba zapoje ter zaigrajo »Na jurisa«, »Komandant Sava«, »Hej, brigade«, »Venček partizanske hr.«, »Sutjeska«, »Venček slovenskih narodnih pesmi«. — Spomenk bo odkril dr. Jože Potrč. — Napis na spomenku se glasi: SPOMIN NA BORBO I. SLOVENJEGORIŠKE-LACKOVE ČETE 8. 8. 1942.

Po 11. uri letalski miting nad prostorom proslave. Organizira ga Aeroklub Ptuj z odletom in pristajanjem na ptujskem letališču. Akrobacije, skok, padalcev, letalna letala motorna letala Aerokluba Ptuj in drugih klubov.

Organizacije ZKS, SZDL, ZB NOV sindikat in vsa društva se pripravljajo na najštevilnejšo udeležbo na proslavi v Mostju.

Naš KOMENTAR

Vzhoda in Zahoda. Prva poročila o Nixonovih razgovorih s Hruščovim govore o tem, da sta oba državnika odprto razpravljala o mnogih vprašanjih in da sta del svojih izjav dovolila objaviti v tisku.

Pred nedavnim je ZDA obiskal sovjetski podpredsednik vlade Kozlov in se tudi menil z najvišjimi ameriški predstavniki. Taka zamenjava mnenj, četudi jo na zunaj razglašajo za neuradno, predstavlja v času, ko si bloka še vedno stojita oborožena drug proti drugemu, primerne tolažbe in upanje vsaj v delno popuščanje. O želji po miru in miroljubnem medsebojnem sodelovanju (in tekmovanju v mirnodobne namene) govore zadnji čas na obeh straneh. Sedaj je treba le še ujeti pot večjemu zaupanju in — konkretnim dejanjem. Glas boga Marsa bo potem izgubil na pomenu.

Država Kuba bi sama po sebi ne predstavljala kdo ve kako velikega mednarodnega vprašanja, če ne bi bile revolucionarne spremembe na otoku po prevzeoblasti Castrovega režima neposredno naperjene proti ameriškim delničnim družbam, ki so do nedavna gospodarile na otoku. Del ameriškega javnega mnenja je ob podpori nekaterih uradnih krogov prišel družbam na pomoč, da bi spodbili tla novi vladi. Med drugim so strahotno znižali uvoz sladkornega trsa v ZDA, da bi kubanska vlada ostala brez deviznih sredstev. Gospodarski zastoj je zbral zaupanje v revolucijo pri nekaterih Castrovih pristaiših, med drugim pri predsedniku republiku oblasti Castrovega režima ga sabotiral nove ukrepe vlade, posebno agrarno reformo.

Poletni uspeh industrijskih podjetij

XVI. mariborski teden od 31. julija do 9. avgusta 1959

NOVA VSEBINA

ČLOVEK, DRUŽINA, KOMUNA

Servisne delavnice, stanovanjske skupnosti, obrat družbene prehrane v obratovanju, gozdarska razstava, sodobno stanovanje, modna revija, vinska pokušnja, individualni razstavljalci, zabavni park

25% popusta na železnici — Združite obisk Mariborskega tedna z obiskom Pohorke vzpenjače

Za jesensko setev okoli 950.000 ton umetnih gnojil

Po načrtu poslovnega združenja za mehanizacijo in kemizacijo kmetijstva bomo porabili za jesensko setev okoli 950.000 ton umetnih gnojil. Glede na lani pomeni to precejšnje povečanje, ker bodo porabili letos tudi zasebni proizvajalci več umetnih gnojil. Razen tega so dooločene tudi večje površine za setev pšenice. Z italijanskimi sortami bomo posejali 786.000 ha (480.000 ha več kot lani). Nad 600.000 ha bo posejano v gospodarskem sodelovanju z zasebnimi pridelovalci.

Največje množine umetnih gnojil bodo spravljene v posebna skladišča, ki jih še gradijo. Postavili bodo kakih 180 skladišč, izmed katerih bo moglo sprejeti vsako 100 vagonov gnojila.

Setev v pasovih - najsoodnejša in najboljša metoda pri izrabljanju zemljišča

Strokovnjaki Zveze kmetijsko-gospodarskih zbornic in Centra za nasvetovalno službo so pripravili program, po katerem bi že na jesen posejali kar 270.000 ha s tako imenovano setvijo v pasovih. Taka setev je za naše kmetijstvo novost. Je pa po strokovnem mnenju ena najsoodnejših in najboljših metod za izrabljanje zemljišča. Gre namreč za setev dveh kultur na isti površini. Najpogostejše kombinacije dveh kultur so pa koruza in pšenica ter koruza in sladkorna pesa ter pšenica in sladkorna pesa. Pri taki setvi dobi rastje več sonca, bolje se zrasti in bolje izrablja organske snovi. Glede na novi razpored rastlinskih kultur so lahko kulture posejane gostejše. Že za letošnje letino so posejali v pasovih nekaj tisoč hektarjev, in sicer v kombinaciji koruza in pšenice, koruza in sladkorna pesa, pšenica in sladkorna pesa. S tem so se že ukvarjala nekatera posestva in so dosegla zelo lepe uspehe. Na posestvu Belje na primer so pridelali s tako setvijo 45 metrskih stotov pšenice, 70 metrskih stotov koruze in 4 vagonne živinske krme na hektar.

Letos bodo posejali v socialističnem sektorju na 200.000 ha pšenice, kombinirano s koruzo, na 70.000 ha pa sladkorno peso v kombinaciji s koruzo.

Črno točenje alkoholnih pijač

Po 60. členu uredbe o gostinskih podjetjih je prepovedano točenje alkoholnih pijač na tržni način od individualnih proizvajalcev in drugih zasebnikov. Uradni list št. 28, ki je izšel 15. julija 1959, pa sploh prepoveduje točenje alkoholnih pijač po individualnih proizvajalcih protošniškom v vseh mestih in v drugih protošniških centrih.

Za kršitve te uredbe so predvidene kazni do 50.000 din.

V ptujski občini se je precej razširilo nedovoljeno krčmarjenje, nekateri pa so se kar obrtniško bavili s točenjem vin.

Tržna inšpekcija pri ObLO Ptuj je vložila prijave proti številnim kršiteljem in so bili nekateri že kaznovani od sodnika za prekrške.

A. R. iz K., N. V. iz S. M. J. iz P., H. A. iz K., K. T. iz K. F. V. iz K., B. R. iz K., A. D. iz K., A. S. iz P. in J. V. iz P. so bili kaznovani z denarno kaznijo 5000 dinarjev. M. L. iz P. pa s 3000 dinarji. Kaznovani so bili še nekateri drugi.

Zaradi nedovoljenega trgovanja z alkoholnimi pijačami je Okrajno sodišče izreklo naslednje kazni:

S. A. iz K. je bil kaznovan z denarno kaznijo 7000 din. S. A. iz P. pa so zaplenili 139 litrov vina in kaznovali z denarno kaznijo 9000 din. Za enako dejanje je v kazenskem postopku še več ljudi.

To nedovoljeno trgovanje z alkoholnimi pijačami na krčmarski način se vrši v različnih zakonitih krajih oziroma prostorih. Točijo v glavnem manj kvalitetna, hibridna in celo nezdrava vina.

To vprašanje se bo vedno bolj zaostrovalo in bosta Tržna inšpekcija in Ljudska milica zasledovali in kaznovali vse tiste, ki ne bodo upoštevali predpisov.

Posledice poplave Rogatnice še vidne

Zadnja velika poplava Rogatnice, ki je podrla dva lesena mosta v Dobrini, je imela za vsok okolico hude posledice, saj je povzročila na travnikih in posevkih večmilijonsko škodo. Mosta še nista popravljena, zato vozijo sedaj po sestniški z vprago čez strugo Rogatnice, ko je to mogoče, ko pa naraste, je vsak prehod čez njo nemogoč.

Nekaj poplavljenih njev je že preorašanih in bodo kmetovalci na njih znova poskušali sredi s primernimi kulturami, če jim v jeseni plodov zopet ne bo uničila kakšna nova vremenska neprijava.

gospodarske VESTI

Kmetijsko gospodarstvo „Osojnik“ v sezoni

Kmetijsko gospodarstvo »Osojnik« obrat KG »Ptujsko polje« * Specializacija gospodarstva na proizvodnjo breskev je odlično uspela * Tudi pri pridelovanju jabolk in hrušk so dosegli zavidne uspehe * Proizvodni poskusi zveznega značaja so zelo pomembni za naše sadjarstvo * Za vino iz njihovega vinograda so dobili posebno priznanje in zlato medaljo * Lepi uspehi v živinoreji in poljedelstvu * Breskve so v inozemstvu zelo cenjene * Gospodarstvo ima kljub lepim uspehom težave

Po združenju kmetijskih gospodarstev v Sloveniji v večje gospodarske enote, je tudi kmetijsko gospodarstvo »Osojnik« postalo sestavni del KG »Ptujsko polje«. Obrat ima 372 ha obdelovalne površine, toda posestvo je precej raztreseno in se nahaja kar v sedmih katastrskih občinah, pri čemer sta dva najskrajnejša objekta oddaljena skoraj za 18 km. Gospodarstvo ima 77 ha sadjarskih površin. Razen s sadjarstvom se bavi še z živinorejo in poljedelstvom. Gospodarstvo prisvaja vse napredne agrotehnične mere in mu je kljub nekaterim težavam zagotovljen nadaljnji napredek in uspeh.

Breskve so še vedno osnovni artikel

KG »Osojnik« že dolgo časa slovi po prvovrstnih breskvah, ki so znane doma in po svetu. Tudi letos so breskve lepo obrodile in so med najlepšimi in najboljšimi v Jugoslaviji. Na 26 ha gojijo več sort breskev od zgodnjih do poznih, ki dozore šele jesen. Letos zalagajo predvsem domači trg. Manjorščani jih kupijo okrog 3000 kilogramov, Ptujčani pa 300 do 400 kg dnevno. Z breskvami zalagajo tudi koroško stran in vse ostale jugoslovanske in inozemske interese. Pravijo, da je zaradi južnega sadja po breskvah manjše povpraševanje, vendar grejo dobro v promet. Na domačem tržišču jih prodajajo po 60 do 70 dinarjev kilogram, kar je lepa in konkurenčna cena. Kvaliteta, barva in okus breskev so odlični in prednjačijo pred vsemi ostalimi.

Zelo zanimiv je proizvodni poskus zveznega značaja, ki ga vršijo z breskvami na 3,5 ha. Z agrotehničnimi ukrepi hočejo zvišati hektarski donos breskev na tri vagonne na hektar. Letos jim to zaradi pomladanske pezebe še ni popolnoma uspelo, vendar je poskus pokazal zadovoljive rezultate, saj so na bujnih drevesh zrastle prvovrstne breskve. Po jugoslovanskem merilu spada statistično 72 odstotkov plodov v ekstra razred, ostalo v A razred, le šest odstotkov pa ni sposobno za trg. To je vsekakor lep rezultat, saj je najvišji v Jugoslaviji.

V naslednjih letih nameravajo posoditi na Grajeni še 25 ha prvovrstnih breskev. Lega je lepa in sončna ter upamo, da bodo breskve še lepše od teh, ki sedaj dozorevajo v obširnih plantažah KG »Osojnik«.

Tudi jabolka in hruške lepo uspevajo

KG »Osojnik« goji zraven odličnih breskev tudi zlate sorte jabolk in hrušk. Ker je temu sadju naše podnebje bolj gojdu kakor breskvam, nameravajo sčasoma preiti na večje pridelovanje jabolk in hrušk. Zato sedaj na desetih hektarjih na Panocem vrše proizvodni poskus z jabolki in hruškami. Z naprednimi agrotehničnimi ukrepi in s krizanjem nameravajo doseči visoko kvaliteto z vrst jabolk in hrušk. Jabolka so znana po tem, da obilno obrodijo samo vsako drugo ali pa celo tretje leto. Z napredno agrotehniko, ki se vrši v tem nasadu, pa nameravajo doseči vsakoletno rodovitnost. Prvi nasadi z novimi perspektivnimi krizanci jabolk — to so v glavnem standardne in iskanne sorte na svetovnem tržišču — so zelo lepo uspeli in zato se namerava gospodarstvo počasi specializirati na pridelovanje te vrste sadja.

Hrušk za zdaj še ni dosti, vendar kažejo lepe uspehe. To so pridelane sorte in zahtevajo zično oporo. Dosegajo pa visok hektarski donos — do dva vagona na hektar. V načrtnem zasajevanju bodo upoštevali predvsem visokokakovostne sorte in zato lahko upamo, da bomo tudi na ptujskem trgu kmalu imeli najboljše sadje.

KG »Osojnik« ima tudi prvovrstno vino

Gospodarstvo ima 12 ha vinogradov, od teh 7 ha obnovljenih po terasnem sistemu in zasajenih z muzkatnim sijavcem in laškim ruzingom. Za kvalitetno vino je gospodarstvo že prejelo posebno priznanje in zlato medaljo.

Uspehi v živinoreji in poljedelstvu

KG »Osojnik« ima v hlevih 92 glav goveje živine pingavske in simentalke pasme. Krave so znane kot dobre mlekarice. Gospodarstvo goji z ozirom na to, ker ima živinorejo, tudi poljedelske panoge, pri katerih goji v tropolovnem kolobarjenju deteljno-travne mešanice kot osnovno krmo za živino. Od okopavnin goje sladkorno peso, od žit pa pšenico.

Stanovajske težave in slabe komunikacijske zveze na gospodarstvu

KG »Osojnik« se bori s težavami, kajti od 29 razpoložljivih stanovanj 16 stanovanj zasedajo tuje stranke — nekdanji njihovi delavci in uslužbenci, ki jim sedaj ne morejo zamenjati stanovanj. Tako jim za lastne potrebe primanjkuje stanovanj.

Ker imajo zelo raztresena zem-

V sezoni pomanjkanje delovne sile

V KG »Osojnik« je zaposlenih 40 stalnih delavcev in 30 sezonskih ter priložnostnih. Ti niso tako navezani na posestvo kot stalni delavci in tudi nimajo potrebnih izkušenj. Zato je v delovnih sphahtih vedno bolj pereče vprašanje izkušene delovne sile.

Tudi letos bodo izvažali v inozemstvo

Ptujsko KG »Osojnik« je, kot že rečeno, s svojimi breskvami znano po Jugoslaviji in v inozemstvu. Do sedaj so jih izvažali predvsem v Avstrijo in Nemčijo in tudi letos upajo, da bodo z njimi prislužili nekaj desettisoč dinarjev. Kvalitetnim breskvam bodo pridružil še zlatina jabolka in hruške. Čeže pa, da jih tudi na našem ptujskem trgu ne bo zmanjkalo.

Po breskvah z »Osojnikovega« je veliko povpraševanje

Novo, moderno skladišče za kmetijske pridelke v Ptuj

Pri železniški postaji v Ptuj je gradbeno podjetje »Drava« dogradilo novo, veliko in moderno skladišče za potrebe podjetja »Kmetovalca«. Gradnja je finančno sodelovala zveza v Ptuj in njen obrat »Kmetovalca«. Veliko, enonadstropno skladišče s hladnimi kletnimi prostori je namenjeno predvsem vskladiščenju sadja, zelenjave in ostalih kmetijskih pridelkov. Za lažje delo gradijo veliko dvigalo, ki bo kmalu dograjeno. V glavnem so dela v zaključni fazi in upajo, da bo komisija zadovoljna ter da bo skladišče pripravljeno za sezono. Sedaj še dograjujejo dovodne ceste, ki so tamkaj okoli zares obupne.

V devetih velikih prostorih, kjer bo prostora za veliko količino artiklov, je že sedaj nekaj sadja in krompirja. V naslednjih, sezonskih mesecih bo promet neprimerno večji, vendar že sedaj predvidevajo, da skladišče ne bo polno zasedeno, ker bo letošnja sadna letina verjetno slabša od prejšnjih. Zaradi deževnega vremena tudi pridelek krompirja

verjetno ne bo dosegel normale. Vendar se podjetje zelo trudi in upajo, da jih slabša letina ne bo preveč ovirala. Že sedaj so naredili pogodbo s Slovenija-sadjem za nabavo dooločene količine sliv, ki pa bodo še komaj dozorele. Vskladiščene artikule namerava obrat »Kmetovalca« prodajati po vsej državi, primerne zvozne artikule pa namerava izvažati v inozemstvo.

Tudi v nesezonskih zimskih mesecih bo skladišče zasedeno. Vskladiščili bodo večjo količino sadja, ki ga bodo nato lahko prodajali v zimskih mesecih.

Z embalažo, ki je čisto pri nekaterih podjetjih tako problematična, so dobro založeni, saj so vanjo vložili kar 18 milijonov dinarjev. Sedaj pričakujejo le še komisijo, nato pa sadje in druge kmetijske artikule, ki jih gospodnje v naših industrijskih sredstvih in mestih čisto pogrešajo.

Zgradili bodo tudi novo skladišče za umetna gnojila

Naše kmetijstvo se izpopolnjuje z novo moderno tehniko pridelovanja, ki pa zahteva vedno več umetnih gnojil. Ker je v sezoni vedno veliko povpraševanje po njih in jih podjetje ne more pravočasno nabavljati, so sklenili, da bodo zgradili v Ptuj novo, veliko in moderno skladišče za umetna gnojila. To skladišče bo predvidoma stalo pri železniški postaji v Ptuj zraven že zgrajenega skladišča za kmetijske pridelke, ki so ga zgradili za potrebe ptujkega »Kmetovalca«. Na ta način bo tudi ptujski občini zagotovljeno več umetnih gnojil, ker bo mela v času večjega povpraševanja veliko zalogo.

TRŽNE CENE

NA PTUJSKEM ŽIVILSKEM TRGU V SREDO, 29. JULIJA 1959

POVRTNINA: krompir 15—18, špinata 100, čebula 40—50, česen 100, stročji fižol 30—40, solata v glavah 30—40, solata endivija 30, do 40, grah 30, kumare 25—30, cvetača 40, rdeča pesa 40, zelje v glavah 12—15, korenček 40, peteršilj 50, koleraba 30, paprika 60, ohrovt 30, rdeče zelje 30, paradiznik 50, luščeni fižol 40.

SADJE IN SADEŽI: gobe 150 do 200, kivičke 100, vrtno jagode 200, grozdčič 120, maline 160 din liter, jabolka 40—60, breskve 80, hruške 60—70, slive 40, marelice 60 do 80, ranglo 60—70.

ŽITARICE IN MLEVSKI IZDELKI: ajda 60, ajdova kaša 100, pšenica 30—40, oves 25, koruza 30, ječmen 40, proso 60 din liter, repno seme 100 din liter.

MLEKO IN MLEČNI IZDELKI: mleko 30 din liter, smetana 150, sr 40—80, maslo 500, med 300 din kilogram.

PERUTNINA IN JAJCA: kokoši 500, jajca 14—15 din kos.

MASCOBE: zaseka 300, uvožena masar 325, domača masar 400 din kilogram.

Trg je bil dobro založen, stodoletno pa primanjkuje mleka in mlečnih izdelkov.

Štirideset let od ustanovitve KPJ Spominski dnevi KPJ

30. julija — v Šmarju v Vipavski dolini velika zborovanje.
- Od 31. julija do 3. avgusta 1922 — generalna stavka delavstva vse Italije proti fašizmu; stavkajo tudi delavci italijanske krajine.
2. avgusta 1921 — sprejme narodna skupščina v Beogradu proti komunistom zakon o zaščiti države.
3. avgusta 1923 — 24-urna stavka železničarjev in državnih nameštencev Slovenije proti načrtu zakona o državnih nameštencih in železničarjih.
1. avgusta 1932 — izda KP letak (napisal Boris Kidrič), ki v njem poziva delavce in kmete, naj okrepijo akcijo za organiziranje revolucionarnih odborov po vseh in tovarnah.
1. avgusta 1933 — praznuje KP z velikimi akcijami mednarodni protivojni dan (prav tako 1934 in 1935).
1. avgusta 1937 — izide v Kranju prva številka glasila Ljudske fronte — tednik »Sobota«.
- Od 2. do 5. avgusta 1939 — v Osredku pri Krškem druga konferenca SKOJ za srednješolsko mladino Slovenije.
1. avgusta 1943 — pred sodno palačo v Ljubljani velika splošna demonstracija, ki se je udeležilo okrog 10.000 ljudi, večinoma žensk; zahtevajo izpustitev zapornikov in internerancev.
1. avgusta 1944 — na gori Ojstri na Koroškem pokrajinsko posvetovanje koroških aktivistov OF.
5. avgusta 1945 — izda Glavni štab odlok o uvedbi brigadnih in odednih vojaških sodišč.
6. avgusta 1945 — ustanovljena Šlandrova brigada.

Kmetje - komunisti

(nadaljevanje)

V rokah gestapa

Ker so Lacka zelo iskali in razpisali na njegovo glavo 25 tisoč RM — se je odločil da se bo s »Prvo slovenjogoriško četo« umaknil v varnejše Haloze. Dan pred usodno bitko pri Mostju — 7. avgusta 1942 je prišel Lacko k partizanom, ki so se zadrževali v gozdčiku Laze pri Mostju, skupaj s Krambergerjem. Tam jih je izdal Knez iz Zagorci, ki je bil v četi nemški ovaduh. Po cestarju je Nemcem sporočil, kje so borci. Ko so nato nemški orožniki obkolili 11 borcev, od katerih se je junosko borilo devet borcev — je Lacko ranjen po bitki ušel iz sovražnikovih rok skozi pesniško močvirje proti Sp. Velovleku. Zatekel se je h kmetu Horvatu, ki ga je javil gestapu. Tu so ga dne 10. avgusta prijel, ga zvezali in strahovito pretepal. Odgnali so ga bosega in povaljanega v cestnem prahu v Ptuj, kjer so mu na prsa prilepili tablico z nemškimi napisom: »Jaz sem morilec in vodja banditov — Jožef Lacko«. Pred sedežem gestapa so ga razkazovali mimoidočim, Ljudstvo je to nemško početje silno pretreslo, nemurji pa so Lacka psovali in pljuvali. V ptujskih zaporih so ga gestapovci še naprej mučili. Trgali so mu nohte na nogah in ga pretepal, da so se mu odprle po telesu globoke rane, ki jih ni nihče previl. Sojetniki bi mu radi pomagali, a niso imeli ničesar, s čimer bi lajšali trpljenje našega velikega borca. Rane so se gnjovile, njegova strta rebra in prebita lobanja so uničili telo narodnemu heroju. Padel je v nezavest in le od časa do časa se je vrnil k zavesti. Takrat so mu jetniki dajali piti, sam si ni mogel pomagati s svojimi oteklimi rokami. Ko je še bil pri moči, ga je okupator zasliševal in spraševal, zakaj je neutil upor. Lacko pa jim je odgovoril, da je ljudstvo tako notelo, ker ni maralo hlapčevati. Umrl je 18. avgusta 1942, v celici št. 9 zaradi zastrupitve odprtih nerazkruženih ran in zaradi težkih poškodb, ki jih je povzročil zločinski okupator.

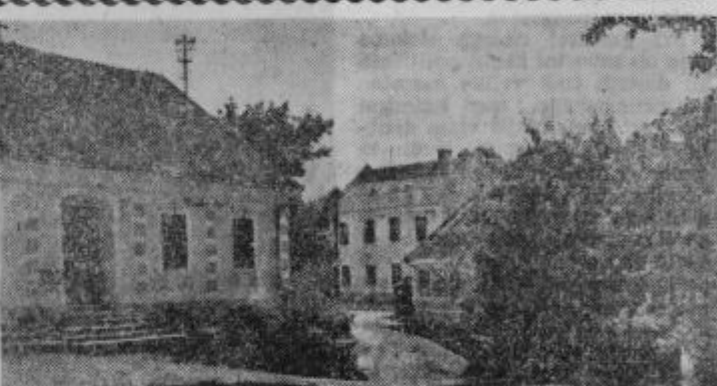
Jože Lacko je imel štiri otroke. Na njegovem domu so gestapovci aretirali vse njegove, še preden so prijeli njega. Lackova žena, ki je podpirala svojega moža v njegovem delovanju v predvojnem in vojnem času — je umrla v taborišču, kakor tudi njegova mati.

Lacko so po smrti pokopali za zidom mestnega pokopališča med smeti in koprive, kamor so položili tudi njegove soborce. Po osvoboditvi so njegove posmrtno ostanke prenesli na pokopališče v skupen grob. Leta 1955 so jih položili v skupno grobnico na ptujskem pokopališču.

Horvata, ki je Lacka izdal, so partizani ustrelili iz čezade decembra 1944, domačijo pa požgali, saj jo je sezidal z nagrado, ki jo je dobil za podlo izdajo. Knezu je sodilo sodišče za narodno čast po osvoboditvi.

Lackova smrt je globoko odjeknila skupaj s smrtjo junakov Prve slovenjogoriške čete v srcih zavednega ljudstva ptujkega okolišja. Sovražstvo do okupatorja se je stopnjevalo in ljudska vstaja se je širila. Po Lacku je dobila ime »Lackova tehnika«, ki je delovala v Stogovcih pod Ptujsko goro v podzemeljskem bunkerju od oktobra 1944 do osvoboditve. Po Lacku je dobil ime »Lackov odred« na Pohorju leta 1944.

Po osvoboditvi so Jožeta Lacka, ki je neomajno vztrajal na težki poti borca za delavske pravice in svobodo svojega naroda, ki mu je kazala Komunistična partija — imenovali za narodnega heroja.

Vitomarci — Osnovna šola v počitnicah

VITOMARCI

PGD Vitomarci ima že svoj gasilski dom, je pa ta še brez gasilskega stolpa, s katerega bi se videlo na vse strani Pensiške doline in okoliških in oddaljenjših gričev Slovenskih gorc, kamor odhaja gasilska četa na pomoč ob požarih in drugih nesrečah.

Gasilski stolp nameravajo postaviti do 5. septembra, ko bodo imeli razvite drahtvenega praporja in ko nameravajo izročiti gasilski stolp svojemu namenu.

Grafična industrija Ptujka uskarna je ob polletni realizaciji pokazala le malenkostno odstopanja od plana.

Kljub temu, da nekatera podjetja sedaj niso dosegla polletnega plana, pa so vsepovsod optimistično razpoloženi in upajo, da bodo plan ob koncu leta dosegli ali celo presežili. Sicer je že praksa pokazala, da je plan teže doseči v prvem polletju in da se v drugem vedno doseže ali pa celo preseže. Zato je malenkostno odstopanje od plana pravzaprav uspeh, saj je dosežanje deo pokazalo na morebitne napake, ki se bodo v drugem polletju popravile in uspešna realizacija plana bo zagotovljena.

POLLETNI USPEH INDUSTRIJSKIH PODJETIJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

Milnsko podjetje je doseglo 42-odstotno realizacijo. Podjetje je sprejemalo v trgovsko meljavo v glavnem je žita od pooblaščenega podjetja v Memboru, zato je obseg proizvodnje odvisen predvsem od

KULTURA in PROSVETA

Pevski zbor z Brega v Muretincih in na Pohorju

V soboto, 18. julija, je imel breški pevski zbor, ki je bil ustanovljen nekaj pred enim letom na pobudo agilnega predsednika odbora SZDL Ivana Rudolfa v okviru organizacije SZDL Breg-Ptuj, prvi samostojni pevski koncert v Domu onemoglih v Muretincih pod vodstvom vztrajnega in požrtvovalnega pevovodje Franja Petka.

Na sporedu so bile narodne, partizanske in umetne pesmi, 14 po številu. Od teh so bile pesmi prerediteljev in skladateljev: Ema Adamca, Karla Boštjančiča, Antona Dolničarja, Stanka Premlaja, Zorka Prelovca, Slavka Miheličiča, Gustava Ipavca, Antona Švaba in Franca Venturinija.

Mešani zbor sestavljajo delavci in uslužbeni. Zbor zasluži priznanje in pohvalo. Izven svojih službenih dolžnosti žrtvujejo pevci in pevovodja prosti čas za pevsko umetnost in so vedno pripravljani poiti v humanih ustanovah, kjer koli je mogoče. To je vsakomur posebnostna vrednota zglede.

sprejem. Uvodoma je opisal pomen prazne dneva vstaje, makar je zbor s Prelovčevim pozdravom začel koncert. Med odmorem prvega dela sporeda je kratkočasni postavljal zabavni orkester, ki ga sestavljajo štiri člani pevskega zbora. Nastopili je s popevkami, ki jih je pela sopranistka Olga Cvetko. Nastopila je še Cvetkova trio (dve hčerki sopran in sit, oče basiton). Zepet so pesem »Pogorah grmi in se blišaski«. Tudi med drugim delom sporeda so poslušalci nagradili pevce z burimi aplavzom.

Spored je bil pester, slavno sestavljen in vestno nastudiran, kar sta potrjevali pozornost in vnema poslušalcev-pacientov, ki so ves čas sledili poteki programa ter

ga nagrajevali z navdušenim odobravanjem in ploskanjem. Intonacija zbora je točna, njegova disciplina in predanost dosledna.

Ob zaključku je upravnik bolnice čestital pevstvu in se zahvalil zboru. Predstojnik oddelka dr. Zdenko Šalda je razkazal pevskega zbora prostora moderno urejenega oddelka za pljučne bolezni Splošne bolnice Maribor.

Oba koncerta sta uspeša. Breški mešani zbor šteje 22 članov; osem sopranov, pet altov, štiri tenorje in pet basov. Je sicer maloštevilčen, vendar ima dobre glasove, posebno ženske. Tenorji odgovarjajo, basi so mehkozvoni, ža, nekoliko prešibki, zato jih bo treba pomnožiti. **Franjo Luževič**

Enkratna podpora 25 članom ZB NOV v občini

Svet za socialno varstvo pri ObLO Ptuj je odobril 25 članom Zveze borcev narodnovobodilne vojne z območja ptujске občine enkratno podporo v višini 5000 do 10.000 din v skupnem znesku 168.000 din. Podpora jim je bila odobrena glede na njihovo patrosko zadržanje v času vojne in na sedanje socialne razmere, ob katerih so potrebni družbene pomoči.

Otroci iz brežiške občine v ptujskem letovišču

V prihodnji izmeni letovanja otrok v ptujskem obmorskem letovišču Biograd na morju, ki začne 4. avgusta, bo 48 otrok z območja občine Brežice, ki odpotujejo iz Brežice 5. avgusta in se smolejo naslednje jutro z otroci iz Ptujja na Reki, od koder bodo skupno potovali v Biograd na morju, kjer bodo skupno preživeli 10 ali 14 dni. ObLO Brežice se je ObLO Ptuj zahvalila za vso pozornost in skrb v zvezi s skupnim letovanjem otrok iz ptujске in brežiške občine v Biogradu.

V Desterniku pripravljajo les za prosvetni dom

Za obnovo prosvetnega doma v Desterniku je zbralo Prosvetno društvo Desternik od raznih posestnikov nad 15 kubikov lesa, ki ga bodo porabili za porde, klopi, kluše, oder in drugo v domu. Društvo si resno prizadeva, da bi končno prišlo do obnove doma, ki je temu kulturnemu središču nujno potreben za vsa politično, gospodarsko, zdravstveno in ostalo prosvetno dejavnost.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA DEŽURSTVO SPLOŠNIH ZDRAVNIKOV

31. 7. dr. Nada Pavličev; 1. 8. dr. Ivo Medved; 2. 8. dr. Ivo Medved; 3. 8. dr. Lušček; 4. 8. dr. Ladislav Pirč; 5. 8. dr. Milan Čarš; 6. 8. dr. Ivo Medved; 7. 8. dr. Nada Pavličev.

Pomožna ambulanta Juršič postuje vsak ponedeljek od 8. do 12. ure in vsako sredo od 14. ure dalje.

Zaradi letnih dopustov se bodo pomožni dežurni zdravniki in dežurni otroški zdravniki odražali sproti v dežurnem centru Zdravstvenega doma.

Vse informacije in naročila hišnih obiskov sprejema dežurni center Zdravstvena doma Ptuj, številka telefona 70 in 80.

Hišne obiske naročite v dopoldanskih urah, pozneje naročeni hišni obiski se bodo izvršili samo v nujnih primerih.

Uprava Zdravstvenega doma Ptuj

Delo naših študentov Počitniški dnevi, ptujška podjetja, dijaki in študentje

Počitniški dnevi. Od časa do časa deževno vreme. Morje, planine, gozdovi ali hladna drevska voda in sonce hladijo marsikomu razburkanu mlado kri. Knjige učencev, dijakov in študentov počivajo na policah.

Marsikomu mnevajo počitnice pri delu. Treba se je prislužiti nekaj denarja za knjige v prihodnjem šolskem letu, za obleko in za razne malenkosti.

Koristno in pametno je, če gre mlad človek v službo. Koristno je zanj, saj se nauči delati že v mladosti in se pozneje dosti laže vzvi v poklic. To je zanj najpomembnejše. Zelo pomemben pa je zanj tudi stromen honorar, ki ga dobi za svoje delo.

Jasno je, da od mladih honorarnih uslužbenecv — dijakov in študentov — ne moremo dosti pričakovati in se z njim: kdo ve kako okoristiti. Damo jim le možnost, da se sam in s pomočjo ostalih vzgajajo v odrasle in sposobne ljudi. Ravnanje takšnih podjetij je hvale vredno in naj bo za zgled podjetjem, ki še ne kažejo razumevanja za mlade ljudi.

Da bi vedeli, kakšno je stanje pri nas, smo zavrteli nekaj telefonskih števil ptujskih podjetij in povprašali, kako je pri njih z dijaki-uslužbeni.

Najprej smo povprašali na Občinskem ljudskem odboru Ptuj. Tamkaj so honorarno zaposleni oziroma so na obvezni počitniški praksi samo trije študenti. — Ostalih dijakov in študentov, ki bi želeli med počitnicam honorarno delati na občin, pa zaradi omejenih procevnih sredstev ne morejo zaposliti. Na vprašanje, ali so s praktikanti zadovoljni, so odgovorili, da so z njimi zelo zadovoljni, saj jim na nekaterih oddelkih po svojih močeh kar krepko pomagajo in si zato zares zaslužijo priznanje. Tudi praktikanti so izjavili, da so z delom in občno zadovoljni in da prav nič ne zabušavajo.

Znova smo zavrteli številke in vprašali po študentih se pri »Perutnini«. Pri njih je honorarno zaposlen samo en študent, ki je na obvezni počitniški praksi. Utemeljujejo, da je njihova sezona predvsem v jesen in spomladi in zato sedaj ne potrebujejo novih moči.

Socialno zavarovanje nima nobenega honorarca. Uslužbenka pri telefonu je povedala, da imajo sicer precej dela, vendar je tudi njih dovolj.

»Delta« — tovarna perila in konfekcije — je doslej imela šest študentov tekstilne šole v Kranju in Srednje ekonomske šole v Mariboru, v avgustu pa bo vzela še štiri. Delajo v knjigovodstvu, komercialni, tehnični oddelki in skladišču.

Ptujška »Mlekarnar« ima tri dijake, ki so zelo pridni in so z njimi vsi zadovoljni. Dijaki se življivo v delo in življenje ljudi v podjetju.

Tovarna avtomobilske opreme v Ptujju je vzela enega dijaka, ki dela pri pripravi dela. Zopet oboje stransko razumevanje in zadovoljstvo.

Zdravstveni dom je sprejel tri dijake, ki delajo v psarnah. Kažejo nagnjenje do medicinskega poklica in je zelo pametno, da so že pred študijem na medicinski fakulteti ali na kateri drugi zdravstveni ustanovi. Tako naj bi delala tudi podjetja. Že pred študijem naj bi nestrno usmerjala v svoje poklice vse tiste, ki čutijo nagnjenje do njih.

Talčne možnosti dajejo torej navedena in druga ptujška podjetja dijakom in študentom. O tem smo vprašali le nekaj podjetij, toda že to nam da dovolj jasno sliko.

Tako preživljajo nekateri naši dijaki in študentje kratke počitnice. Nekateri so to počitnice v pravem pomenu besede, drugim pa so le priložnost, da se izkažejo s svojo pridnostjo.

OŽIVLJENO DELO TURISTIČNEGA DRUŠTVA NA GOMILI

Na Gomihi je zopet oživila turistična dejavnost. Slovenjgorski razgledni stolp zopet privablja turiste in goste od blizu in daleč, od kar je pod njim zasvetila elektrika. Vsako soboto in vsako nedeljo zvečer ter ob državnih praznikih zanjajo v prvih večernih urah od vrha vzdolž po razglednem stolpu 200-watne žarnice, ki oznanjajo bližnji in daljnji okolici pričetek nove dobe za Slovenske gorice.

V nedeljo, 19. julija, je TD na Gomihi ob elektriki priredilo tekmo zanj, vrtno veselico s kmečko godbo in plesom ter manjši srečelov. Čeprav je vreme dopoldne bilo deževno, se je v popoldanskih urah zbralo lepo število ljudi od blizu in daleč. Po tekmi zanj na vrhu Gomihe je med godbo in plesom nastopal tudi moški pevski zbor DPD Svoboda

iz Tezna pri Mariboru in zapel 16 lepih pesmi. Pevali, ki so vmes izvajali razne šaljive zabavne točke, so želi vse priznanje. Na prireditvi ni manjkalo prileških gibanic in dobre vinske kapljice.

Glede na to, da obratuje bife TD Gomihe pod razglednim stolpom na Gomihi, v letošnji turistični sezoni le ob nedeljah in praznikih od 13. do 23. ure, je pač možno le v tem času postreči izletnikom in gostom z dobro, pristno, domačo vnsko kapljico, nekaterim mrazim, jedli, na razpolago pa je v tem času tudi daljnogled na stolpu, spominška knjiga Gomihe, razglednice, sladkorne srečke, vinske srečke itd. Člani TD Gomihe so postavili v svoj načrt dela med drugim prirejanje izletov, gradnjo klet, popravilo ceste na vrh Gomihe itd. **F. H.**

Rojstva, poroke in smrti na matičnem področju Ptuj

ROJSTVA: Marija Iljavec, Velika Varnica 26 — sina: Neža Bezjak, Medričnik 1 — Marjana; Anica Fošnarčič, Gruškovec 52 — Danijela; Angela Klinc, Spuhlja 67 — Vladimirja; Pavlina Mesarec, Sodinci 54 — Marjeto; Verona Kranjc, Levanjci 29 — Vero; Elizabeta Slana, Rucmanci 22 — Danijela; Rozalija Prelog, Zagorci 30 — Marijo; Elizabeta Tikvič, Mestni vrh 28 — Mirka; Marija Serdinšek, Rodni vrh 9 — Marijo; Alojzija Borko, Središče 243 — Slavka; Cecilija Majcen, Cvetkovič 13 — Janeza; Ana Vindiš, Trnovce 16 — Miroslavo; Marija Jug, Loznica 11 — Ivana; Marija Sck, Borovci 25 — Ivana; Kristina Furek, Zlatoličje 48 — Franca; Frančiška Perkovič, Drbetinci 33 — Milana; Jožeta Frankež, Cirkovce 74 — Marjano; Ana Kranjc, Nova vas pri Ptujju 70 — Ivana.

POROK NI BILO

SMRTI: Marija Kiseljak, Kungota 22. roj. 1899, umrla 17. 7. 1959; Anton Perko, Lahonci 53, roj. 1959, umrl 12. 7. 1959; König Neža, Ptuj, roj. 1907, umrla 11. 7. 1959; Milica Kosi, Hum 52, roj. 1888, umrla 9. 7. 1959.

NOVI KRVODAJALCI

Dne 23. julija 1959 so darovali svojo dragoceno kri prebivalci iz Kidričevega. Za darovano kri se vsem v imenu bolnikov iskreno zahvaljujemo, za uspele skoke pa izrekamo tov. Valterju Kolariču vse priznanje. — Darovali so: Vognarac Marija, Meznarič Ivan, Magdič Milan, Fajfar Terezija, Rizman Anton, Sokler Ivan, Kovarčič Vlasta, Stimec Lizka, Murko Anica, Jazbec Ciril, Vorina Ludivka, Jemer Ernest, Verblach Marija, Verblach Jelka, Meznarič Jožica, Zavec Janez, Hofman Dragoslav, Špotjar Janez, Savojev Boris, Novak Josip, Selinšek Franc, Vernik Anton, Rosenfeld Lovrenc, Pernat Janez, Kermauner Iva, Kosi Stanko, Ferencič Edi, Klasič Viktor, Ivanuša Ivan, Udrh Alojz, Čihal Juljus, Svehšek Viktor, Korkol Franc, Murata Jože, Magdič Cilka, Murata Jožica, Unuk Vlado, Šoba Marija, Ovčar Marija, Zndarič Štefka, Jus Ivan, Kuhar Elizabeta, Kuhar Anton, Rober Jože, Turnšek Zdravko, Šimonko Štefka, Levenič Anica, Vebie Ivan.

Ostali so še: Cenčič Hilda, Podgoršek Karel, Pal Roza.

Pastaja za transfuzijo krvi Ptuj

KIDRIČEVO V Kidričevem se zavzemajo za ustanovitev ESS v Ptujju

Uprava Tovarne glinice in aluminija Kidričevo se zavzema pri Svetu za šolstvo občine Ptuj, da bi prišlo v šolskem letu 1959/60 v Ptujju do ustanovitve ekonomske srednje šole za odrasle v okviru izobraževanja odraslih.

Za srednjo ekonomsko šolo v Ptujju je precejšnjo zanimanje med uslužbeni in delavci Tovarne glinice in aluminija v Kidričevem. Doselej se je sekretaratu podjetja prijavilo za to šolo že desetine uslužbenecv, ki bi radi obiskovali šolo po delovnem času v Ptujju.

Kolikor take šole drugače ne bi bilo mogoče ustanoviti, bi naj bila kot oddelk Srednje ekonomske šole v Mariboru, kar so za to den pogoj.

V Zetalah obnavljajo šolo

Prejšnji teden je začelo podjetje »Remonta« Ptuj z obnavljanjem spodnje šole v Zetalah, kjer je ena učilnica in stanovanja za učiteljsko. ObLO Ptuj je odobril za obnovo te šole tri milijone dinarjev kredita. Urejena bo notranjost zgradbe, tako da bodo učilnica in štiri učiteljska stanovanja v novem šolskem letu služila namenu, obnovljena pa bo tudi fasada šole.

V čitalnici Študijske knjižnice

Po zaslugi Muzejskega društva v Ptujju je v čitalnici dananjše Študijske knjižnice precej dobro zastopana tudi umetnostna zgodovina in to predvsem s starejšimi deli, ki pa imajo še danes svojo pomembno vrednost. Muzejsko društvo je dolga leta zbiralo razen zgodovinskih in arheoloških del tudi knjige in časopise o splošni umetnostni zgodovini, kakor tudi gradivo o umetnostni zgodovini ptujskega področja. Temu se ne smemo čuditi, saj je Ptuj iz svoje pisane preteklosti ohranil številne umetnostnozgodovinske spomenike, ki se danes uživajo splošno občudovanje. Spominimo se samo na mnoge freske iz nekdanjega dominikanskega samostana, saj živirajo nekateri še iz 16. stoletja. Mnoge ptujске stavbe očitujejo še danes lepoto gotskega in baročnega sloga. Tudi renesansa s svojimi umerjenimi oblikami razveseljuje oko strokovnjaka, kakor tudi povprečnega ljubitelja stavbene umetnosti, ki je bogato zastopana tudi v našem starinskem mestu. Na sporedu po ptujskih

ulicah lahko opazi na hišnih ogalih umetniške kipe, na stenah nekaterih poslopj pa gotske reliefe. Te kamnite slike zgovorno pričajo o tegobah, ki so pogosto obiskovalce naše mesto. Saj vemo, koliko je moralo v preteklosti pretrpeti naše mesto zaradi pogostih požarov, pustošenja črne smrti in drugih elementarnih nezdov.

SLIKAR LUIGI KASIMIR O SVOJIH SPOMINIH NA PTUJ

O piscih, ki so obravnavali ali pa še raziskujejo zgodovino umetniškega Ptujja in njegove okolice smo že govorili. Ob tej priložnosti naj omenimo še slikarja Luigija Kasimirja, rojenega 18. aprila 1881 v Ptujju. Radiranki tega umetnika so splošno znane, saj nam oživljajo stari Ptuj v vsej njegovi pestrosti in idiličnosti. V knjigi Heinza Schutlerja »Luigi Kasimir« je poleg besedila več reprodukcij Kasimirjevih radirank. Tako lahko občudujemo nekdanji Florijanski trg, upodobljen od po-

šte proti Florijanskemu znamenju. Na desni strani je vidna še stara velika vojašnica, nekdanja invalidska hiša, ustanova Marije Terezije iz leta 1780. Kot znano, je bilo to zgodovinsko poslopje v zadnji vojni od bomb porušeno.

Druga slika nam pričara pred oči haloško pokrajino v pomladnem cvetju s častiljivo Donačkov gorjo v ozadju. Razen še nekaterih motivov iz Halož in Ptujja najdemo v omenjeni knjigi upodobljen vrvež na Glavnem trgu (danes Slovenski trg) z mestnim stolpom in Orfejevim spomenikom v ozadju. Na levi strani slike je vidna renesančna lopa in deloma še stari ptujski magistrat.

Omenjeno delo o umetniku Kasimirju nam pripoveduje o zgodnji mladosti Kasimirjevi od časa ko je bival še v pekarni svoje stare matere od starih »šepastih« vratih, v bližini današnje gostilne »Pri Roziki«. Luigi se tople spominja svojega očeta, ki je bil tudi slikar. Med drugim omenja stari ptujski most, ki se

je sumljivo majal, zlasti ob živahnih sejmskih dneh. V lepem spominu so mu ostali dnevi otroških let, ko se je peljal v vino-grad stare matere skozi obokana vrata ptujске obradvske mitnice z visoko, s skodlami pokrito streho. Kot je več ali manj znano, je še v prejšnjem stoletju na dravskem mostu zapirala dohod v mesto stara mitnica, imenovana dravska all štajerska vrata. 6. oktobra 1891 so začeli podirati ta častiljiva vrata z mansardno streho in pozidali novo mitnico. V ptujskem Mestnem muzeju in Mestnem arhivu je ohranjena fotografija iz septembra istega leta, torej malo pred porušenjem znamenitih vrat.

Malega Luigija je v družbi stare matere često vodila pot skozi predmestje Breg, mimo turniške graščine, preko rodovitnega Ptujskega polja, vse do podnožja haloških vinorodnih gričev pri Sv. Vidu. S prve haloške vzpetine je mladi Kasimir užival razgled preko Ptujskega polja. Prevzel ga je tudi pogled na številne griče, pokrite na eni strani z vinogradi, na drugi pa s hrastovimi, bukovimi in kostanjevimi gaji.

Slikar se rad spominja veselega časa vinske trgatve, ko so klopotci oživljali s svojimi zvoki

haloško pokrajino. Prav veselo je bilo tudi na paših po tratah in haloških grabah, kjer so si pastirji kurili in pekli domači kostanj. Malega Kasimirja je ob takih jesenskih dnevih v Haložah prevzel temnomodro nebo, ki je zrlo skozi zlato listje močernih bukev in zlahtnih kostanjev. Pri najljubšem vetru je zažumelo po gozdu od kostanjev, ki so padali s kosatih dreves.

Luigi pravi, da je Ptuj šel takrat komaj 4000 ljudi. Njegov oče je spoznal, da se v takih majhnih razmerah umetnik ne more razviti, zato se je vsa Kasimirjeva družina preselila v Gradec.

NEKAJ SLOVENSKEGA DELA O UMETNOSTNI ZGODOVINI

Čitalnica ima več knjig in periodičnih publikacij, pomembnih za umetnostno zgodovino, tako n. pr. Zbornik za umetnostno zgodovino, ki ga urejuje priznani umetnostni zgodovinar prof. France Stelč. Čitalnica ima v svoji umetnostno-zgodovinski zbirki več njegovih odličnih del. Med drugim lepo opremljeno knjigo v velikem formatu »Slovenski slikarji (1949) z barvnimi prilogami. Dalje so še njegova dela: »Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih« (Ljubljana 1924),

Mestni kino Ptuj

predvaja od 31. julija do 2. avgusta 1959 ameriška barvni kinemaskopski film »Princ student«. Od 4. do 6. avgusta ameriški barvni kinemaskopski film »Velika bitkaborba«. Film je nagrajen z Oskarjem za najoriginalnejši motiv za film.

Kino Dornava

predvaja 1. in 2. avgusta slovenski film »Ne čakaj na maj«.

Kino Muretinci

predvaja 1. in 2. avgusta nemški film »Lazni Adams«.

LUJBLJANA

NEDELJA, 2. AVGUSTA
6.00—7.00 Nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob 6.05—6.10 Poročila, vremenska napoved in dnevi kolesarj, 6.30 Reklame, 6.40 Predvečer dneva, 6.45 15 vseh minut s instrumentalnim kvartetom »Skrijanček«, 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in tadjiski kolesarj, 7.15 Kmečka godba vna igra, 7.35 Veseli zvoki, 8.00 Mišinska radijska igra, James Krüss: Gospod Anton v puščavi (ponovitev), 8.35 Anina Lajovic, pripr. L. M. Škerjanec: Tri pesmi za glas in orkester, 8.45 Venček narodnih, 9.05 Zabavna mlajnja, 10.00 Še posnetke, tovaršili, . . . Rakko Polk: Med otročino, 10.30 Naš koncert za letovišanje, 11.00 Še popevkami po Evropi, 11.30 Silvo Matelič: Ljudje med reko in morjem (reportaža), 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 1. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Za našo vas, 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila, 15.15 Različne Reklame, 15.30 Malton glasbeni mozaik, 16.00 Humoroška tega tedna, 16.20 Laska glasba z orkestrom Cedric Dumont, 16.40 Zborovske skladbe in priredbe Franceta Marolta, 17.00 60 minut športa in glasbe, 18.00 Radijska igra, Edmund Morris: Lesena skleda (ponovitev), 18.34 Nikola Revičnik: Dama Diana, avturura, 18.50 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame, 19.30 Radijski dnevnik, 20.00 Nedeljski intervju, 21.00 Športna poročila, 21.10 Novi posnetki z našimi opernimi pevci, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan, 22.15 Plesna glasba, 23.00 Poročila in pregled tiska, 23.15 Popevke na tekočem traku, 23.35 Iz komorne zbirke Albana Berga, 24.00 Zadržna poročila in zaključek oddaje.

Pot na grad v Ptujju vodi turista in izletnika tudi po ozkih starih ulicah.

potem »Umetnost zapadne Evrope« (Zbirka »Kosmos«, 1935). Za ptujsko področje je važna knjiga »Ptujška gora« (1940). Tudi drugače je Stelč mnogo pisal o pomenu Ptujja v umetnosti. Omeniti moramo še Malovo Zgodovino umetnosti pri Slovencih, Hrvatih in Srbih, Lj. 1924.

Izvrstna so dela Izidorja Cankarja, ki so zastopana v čitalnici predvsem z njegovo »Zgodovino likovne umetnosti v zahodni Evropi«, ki je izšla v več zvezkih. Važna njegova knjiga je »Uvod v umevanje likovne umetnosti« (Ljubljana 1926).

Pomembne so številne monografije o slovenskih likovnih umetnikih (Šubic, Jakopič, Grohar, Maleš, Smrekar, Tratnik, Kos, Kalin in dr.). Od starejših revij naj omenimo še »Umetnost«, mesečnik za umetniško kulturo.

Revija »Jugoslavija«, ilustrirani časopis, ki izhaja v Beogradu, prinaša mnogo gradiva iz slikarstva in kiparstva naše države. To je reprezentančna revija, namenjena predvsem inozemstvu in se tiska v več jezikih. Leksikografski zavod v Zagrebu bo izdal med drugim tudi enciklopedijo o umetnosti.

Za vsakogar nekaj zanimivega

Ljudje postajajo vedno večji

Pred nedavnim je dnevno časopis objavil vest o najvišjem Jugoslovancu Ferhatoviću, ki je star sedaj 25 let in je že visok dva metra in 29 cm. Vsako leto pa še vedno zraste za dva do tri cm. Sam o sebi pravi, da bo postal največji človek na svetu. Pri tem pa mu je nerodno le to, da si ne more dobiti dekleta, ker ga vsako pusti že po prvem sestanku. Zato je izjavil, da če bo dobil dekle, ki ima dva metra višine, je pripravljen takoj poročiti se z njo. Ferhatović je bil rojen v Novem Pazaru v Srbiji in že sedaj vzbuja splošno pozornost.

Čeprav je Ferhatović nekaj fenomen in redkost, pa je vendar dejstvo, da je današnja mladina precej večja, kakor so bili njihovi starši — to je znano dejstvo. Zdravniki na harvardski univerzi v ZDA so, na primer, pri tem že ugotovili, da se je povečal obseg vratu, da so ramena širša in da vse telo ne teži več k debelosti, ampak je bolj mišičasto.

Tudi v Angliji so pred kratkim objavili presenetljive ugotovitve: razvija se rasa »superljudje«. Nekateri zdravniki v svojih študijah, na primer, dokazujejo, da rastejo teko hitro, da so dandanes pri trinajstih letih že tako razviti, kot bi imeli 16 ali 17 let. Razen tega nastopa pri sedanjih generacijah tudi puberteta mnogo prej kakor pri njihovih prednikih, že med 13. in 14. letom. Ob takih dokazih zdravniki sklepajo, da se vsakih deset let pomakne razvoj za pet mesecev naprej in tako se »leto razvoja« vedno spreminja. To leto doseže fant med enajstim in petnajstim letom. Takrat zraste približno za 20 cm in pridobi 20 kg teže. Navadno je to okrog štirinajstega leta, lahko pa že pri dvanajstih ali šele sedemnajstih letih. Pri dekletih se rast nekoliko zakasni, vsaj za dve leti, obenem pa ni tako nagla. In prav to je največja razlika v fizičnem razvoju fantov in deklet. Moški po telesni teži in višini presegajo ženske povprečno za 10%.

V Angliji so zdravniki sestavili poročilo, v katerem prikazujejo razvoj človeške rasti v zadnjih petdesetih letih. Danes je na primer otrok petih let za 7,5 cm višji, kakršni je bil otrok leta 1909. Dvanajstleten deček pa je celo za 9 cm višji in za 5 kg težji, kakor je znašala povprečna velikost in teža dvanajstletnega otroka pred petdesetimi leti. Precej je verjetnih razlogov za

tako nenehno rast človeškega rodu, vendar ni prav noben odločilen. Zdravniki kolumbijske univerze na primer trdijo, da se na primer rodil v krajih, ki da bi bolj zdrav način prehrane — v zvezi z vitaminskimi preparati — odločilno vplival na rast.

Kaj se torej skriva za to skrivnostno rastjo. Poglavitne lastnosti vsakega bitja so vendar določene z geni že takoj ob spočetju. Da, toda ta dediščina pomeni samo prvo zasnovano. Otroci, ki bi se, na primer, rodil v krajih, ki jih je opustošila vojna, epidemije in lakota, skoraj gotovo ne bi dosegel svoje normalne teže in velikosti, dokler ne bi dobil dovolj hrane in vitaminov, ki bi pospešili njegovo rast. Tak otrok lahko hitreje zbolj za rahitizom, dobi

srčno napako ali kako drugo bolezen, ki skuša zavirati njegov razvoj in rast.

Važen činitelj za rast so tudi hormoni. Ti nastopajo v različnih dobah; izloča jih sluznica, žleza ščitnica in pa spolne žleze. In ti odločajo, ali bo otrok rasteel in se razvijal hitreje ali ne.

Mnogi pediatri in zdravniki se upirajo poseganju v proces človeške rasti, razen v izrednih primerih pritlikavstva ali nenavadne rasti. Pritlikavim otrokom predpisujejo majhne doze hormonov, toda obenem opozarjajo, da s takim zdravljenjem otrok ne bo presegel normalne velikosti. Če bi tako zdravljenje pospešilo, pa bi bilo lahko škodljivo in celo nevarno.

Načrti za vesolje

Program sovjetskih vesoljskih poletov vsebuje tri točke: 1. gradnja vedno bolj popolnih umetnih satelitov; 2. potovanje na Luno; 3. raziskovanje planetov, ki so najbližji.

Tako je napisal predsednik sovjetske akademije znanosti N. S. Hruščov v svojem poročilu za sovjetski tisk.

Umetni dež

V žitornih predelih Srbije so začeli obširno akcijo lokalnih namakanj, v katero bo letos zajetih že nad 30.000 ha orne zemlje. Največje površine bodo namakali s pomočjo naprav za umetni dež, ki jih proizvaja domača industrija. S perspektivnim programom predvidevajo postopno namakanje na površini okrog 20.000 ha zemlje, ki bo dala mnogo več plodov, kakor jih daje sedaj.

Stoletnica prve nafte vrline

Dne 27. avgusta 1859 so v Ameriki, v Pennsylvaniji, zvrtili prvo naftno vrtno na svetu. Bila je le 23 metrov globoka, medtem ko vrtajo dandanes v globino po več tisoč metrov. Teda je ni bilo avtomobilov in bencinskih motorjev, zato se ni bilo mogoče presoditi, kakšen pomen bo dobilo »zemeljsko olje«, ki pa je bilo znano že v davnini. Naravni petrolejski vrelci so bili znani že v starem veku, toda nafte niso do novejših dobe uporabljali niti za razsvetljavo. V zadnjih sto letih pa je nafta postala ena najpomembnejših surovin.

Radioaktivna trava na Danskem

Zaradi poskusov z atomskimi in vodikovimi bombami sta trava in zelenjava na Danskem zadnja leta čedalje bolj radioaktivni. Napovedujejo, da bo stopnja radioaktivnosti v prihodnjih letih še narasla, četudi bi opustili omejenjene poskusne eksplozije, ker je v zemeljskem ozračju še precej radioaktivnega prahu, ki ga bodo vetrovi in dež spravili na zemeljsko površino. V poročilu eksperimentalne raziskave v Risøju je rečeno, da narašča predvsem množina dolgotrajnih snovi, zlasti stroncija 90 in cezija. Množina teh snovi znaša za sedaj stotniko tiste količine, ki na splošno velja za nevarno.

Presnete koze!

Po mnenju gozdarjev so bile morda koze največje krivci, da so postala mnoga področja v Jugoslaviji, ki so bila nekoč polna gostih gozdov, popolnoma gola. Zavoljo tega so bili po vojni storjeni ostr ukrepi, da se čim hitreje in čim bolj zmanjša število teh živali. Tako je tudi Ljudska skupščina Črne gore sprejela poseben zakon o tem.

Seveda so bile koze stoletja koristne živali za kmetje, zlasti v pasivnih krajih, kjer ni pogojev za rejo ostale živine. Res pa je, da so te koristile daleč manjše od škode, ki jo povzročajo koze, običajno mlada drevesa, vendar tolikšne, da so vaščani v pasivnih krajih na vse mogoče prizadevali, da bi jih vendarle obdržali. Tako je moč v teh krajih danes še videti koze, povečini plemenite sanske pasme, katerih rejo še do nekdaj toleriramo.

So pa tudi primeri, da so kmetje ponekod uspeli očuvati tudi koze manj vrednih pasem, poslušajoč se za to včasih tudi duhovnih domislic. Nedavno so odkrili enega (zmed takšnih trkov v okolici Andrijevice v Črni gori). Vetečinar, ki je opravil obvezno cepljenje ovac proti neki nevarni nalezljivi bolezni, je opazil na nekem posestvu ovna izredno čudnega videza. Ko je prišel bliže, je ugotovil, da je ta ovna pravzaprav koza, ki jo je iznajdljivi lastnik vsilil v kožo ovna in jo tako, po njegovih lastnih besedah, obdržal več let.

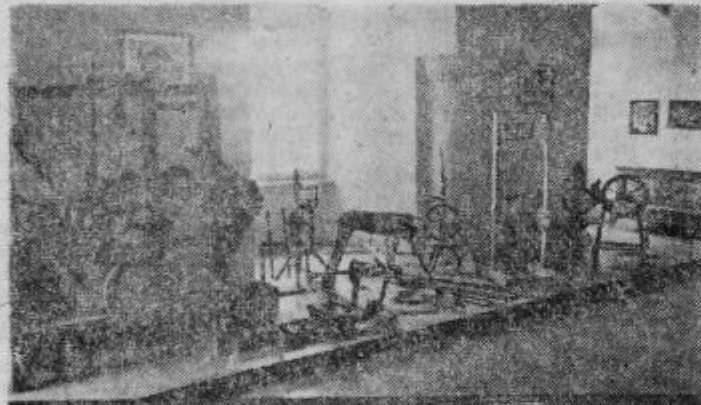
OBJAVA

Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve Občinskega ljudskega odbora Ptuj obvešča živinorejce, da bo sejem za plemensko živino (goveda, konje, svinje in drobnico) v Ptuj dne 7. avgusta 1959. Letni »Ožbaltov« sejem pravtako tudi za plemensko živino pa bo dne 5. avgusta 1959. Za nadaljnje sejme za plemensko živino bodo dnevi določeni pozneje.

Namestnik načelnika
Oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve
LOJZE CENC l. r.

Tako so nekdo tkali v Holozah in 5 ovenskih goricah

Etnografski oddelek v muzeju v Ptuj nam nazorno prikazuje različne ljudske dejavnosti, ki so živele ali pa še živijo v tem območju. Posebno izčrpno je prikazano tkalstvo in predilstvo z vsemi potrebnimi napravami. Ti panoi sta bili do konca prejšnjega stoletja zelo živahno razviti po Holozah in Slovenskih goricah, saj so izdelovali vse obleke doma. Z razvitjem industrije je začelo kupljeno blago izpodrivati belo nošo tako, da je postala samo delovna noša. Po 20 letih tega stoletja pa je izginila tudi ta. Sedaj sejejo bolj malo lanu. Tkejo največ hodno platno za plahte (rjuhe) in tepihe. Hodno platno merijo na staro dolžinsko mero prač 75 cm. Se-

Del etnografskega oddelka Mestne ga muzeja v Ptuj s tkalskimi in predilskimi napravami

»garnoke«, da so dobili štrene. Te so belili ali plajhali. Oprali so jih v bukovem lugu, na soncu razprostrli in večkrat polivali z vodo. Štrene so potem ponovno zvilii v klopce in jih odnesli k tkalcu, da je iz njih tkal platno. Statve imenujejo v Holozah tkavni stol. Za zimsko obleko so nekda mnogo tkali »jerhoc« t. j. volno in lan, tkane skupaj. To blago je bilo zelo trpežno, zdržalo je tri rodove. Bilo je navadno sive barve, včasih pa so ga barvali modro. Predli so tudi za domačo porabo volno za jopice, nogavice in rokavice. Same volne pa niso imeli navade tkati.

Pnevmatični računski stroj

Pnevmatični računski stroj dela na podlagi stisnjene zraka. Njegova glavna prednost v primeri s sedanjimi je v tem, da je manjši. Izdelal ga je inženir J. Ivičev iz inštituta za telekomunikacije pri sovjetski akademiji znanosti.

Letalo iz betona

Francoski inženirji so delali poskuse, ki so pokazali, da ni nemogoče graditi letal iz betona. Šest do sedem milimetrov debela krila iz prednapetega betona so baje dovolj trdna, hkrati pa so je za tri odstotke težja od sedanjih kovinskih.

Preklic

Preklicujem in obžalujem besede, ki sem jih izrekel proti Miru Petroviču in Nadi Mihaljevi iz Ptuj ter se jima zahvaljujem za odstop od sodnega postopka.

Alojz Jerenko, Ptuj

Skočjanska jama vabi med obču dovalce svojih zanimivosti tudi Ptujčane.

Strelstvo NA DAN VSTAJE

Strelci občine Ptuj so svečano proslavili dan vstaje. Na Lackovem trgu postavljeno športno strelišče je bilo lepo okrašeno. Streljanje je bilo javno. Prireditelji so imeli dovolj dela, da so lahko ugodili številnim strelcem, četudi se je streljalo na 12 tarč. Sodelovalo je 230 strelcev, ki so oddali 2500 streliv.

Strelci so izrazili željo, da bi se take prireditve večkrat vršile. Ob odkritju spomenika v Mostju bodo sodelovali tudi strelci. Na zabavnem prostoru bodo postavili športno strelišče.

Trenutna lestvica:

Nova Gorica	8 5 1 2 26:10 11
Mirija	8 4 2 2 18:12 10
Ruder	8 3 2 3 16:18 8
DRAVA	8 4 0 4 17:20 8
Tržič	8 1 1 6 11:28 3

Franc piše bralcem O lovu na teleta

(Nadaljevanje)
Navedel bi samo še dvoje mnenj o zadržanih dognanj. Moj znanec, ki ga ne bi mogel imenovati za »negativnega elementa na vasi«, je grdo robantil čez pristano delo ocenjevalne komisije na združnem dogovoru. »Povej, Franc, mi je dopovedoval, ali je to pravica? Priglasil sem telicopalovko, zavajeno, da se je kar treslo po njej, ko je šla. Pa ti... od ocenjevalne komisije, s katerim imava neko svajo, najde na njej, da je »puhla«, »vampasta« in ne vem kaj še vse. Seveda so mu ostali člani komisije iz »solidarnosti« pritrjevali. Tako so ji znižali najmanj pet odstotkov dejanske klavnosti. Takoj za tem pa so ocenjevali kravo kmeta, ki je v sorodu z njim. Seveda je to kravo je na vso moč hvalil — in ocenjena je bila z istim procentom klavnosti kot moja telica. Rečem, bila je lepo rejena, vendar se priletna krava ne more enačiti z rejeno telico! Če je pretraval, ne vem. Nakupovalec podjetja, ki s tem načinom odkupa ni zadovoljen, mi je povedal: »Ja, prej, na odprtih sejmih, se je dalo barantati. Če nisi živine dobil, si nekoliko primaknil, pa je šlo, drugič pa si koga »opil« in stvar se je za podjetje izravnala. Sedaj pa to ocenjevanje, po enotni ceni za procent klavnosti, ki je površ še nekoliko nižja od povprečja prejšnje cene... To ne bo šlo. Odkup postaja preveč kompliciran. Zato kmetje ne dajo živine.« Pogovor sem speljal drugam, ker se mi je zdelo, da je mož še preveč pol vplivom prekučevalske spekulacije.

Podoben problem in pojave, ki sem jih opisal, bi morali resneje proučiti in podvzeti potrebno, da do takih stvari ne bo prišlo, da ne bo nepotrebnih dnevnih nakupovalcev in stroškov apraznih prevozov plačal potrošniki mesa. Mišim tudi, da bi bilo treba pri zdajšnjem dovoljenju za klanje telet nekoliko več širokogrudnosti. — Kdor se hoče teleta znebiti, ga bo sigurno nekam spravil, tako ali drugače ali ga bo ona črna zakljal, kar se že dogaja, ker lahko

Torej taki in podobni problemi so ponekod na vasi. V zabavo in pouk sem vam jih, dragi bralci, želel opisati. Ko se bo pojavilo kaj novega, se vam spet oglasim. FRANC

Objave in oglasi

RAZPIS

Upravni odbor Trgovskega podjetja »Zarja« Ormož razpisuje delovno mesto računovodje

Nastop službe takoj. Osebnih prejemkov po tarifnem pravilniku. Prošnjo je treba vročiti najpozneje do 1. avgusta 1959 na upravni odbor podjetja.

Prodajam
DVE KOLESNI IN KUHINJSKO KREDCENCO prodam. Naslov v upravi.

MIZNI ŠTEDILNIK prodam. Vprašajte: Ketija Pečnik, Ptuj, Miklošičeva 2.

HISO v Spuhlji 47 pri Ptujju prodam.

MEDENINASTO UMIVALNO MIZO z marmornima ploščama, železno peč in štedilnik, omaro, mizo, oblačila in drugo prodamo. Ptuj, Aškerčeva 5.

1 ha in 16 a NJIVE v Spuhlji, na lep legi, primerno za stavbišče, prodam. Naslov v upravi.

17 a STAVBENE PARCELE poleg železnice postaje Hajdina prodam. Naslov v upravi.

TAKOJ VSELJIVO HIŠO z gospodarskim poslopjem in 1 ha 16 a zemlje v Grajenščaku prodam. Naslov v upravi.

STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem, zemljišče z vsemi kulturami v Kicarju, na odplačilo, stavbeno parcelo na Tratah, travnik in njive v mestnem logu — vse prodam po ugodnih cenah. Informacije v upravi lista.

Seviba
DVA KROJAŠKA POMOČNIKA za velike komade nujno potrebuje krojaška delavnica Kidričevo.

INŠTRUKTORJA ZA FRANCOŠČINO iščem takoj. Naslov v upravi lista.

Gozdno in lesno gospo darstvo »Dravinja« Ptuj razpisuje mesto

Čistilke
Prošnjo nasloviti na G LG »Dravinja« Ptuj, Cezovca pot, do 10. avgusta 1959.

Stanovanja
OTROŠKA NEGOVALKA išče prazno sobo in kuhinjo, lahko tudi samo sobo v okolici Ptujja. Naslov na upravo lista pod »Stanovanja«.

SAMSKO SOBO v adaptirani hiši zamenjam. Naslov v upravi.

Izgubljeno
ROČNA URA je najdena. Naslov v upravi.

SVETLORDEČO ŽENSKO JOPICO sem 26. julija izgubila od Budine do Stojnc. Najditelja prosim, da jo prot. nagrad. odda v upravi lista.